

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Lenka VODEHNALOVÁ

**NÁVRH SOCIO-DEMOGRAFICKÉHO ATLASU
SPRÁVNÍHO OBVODU OBCE S ROZŠÍŘENOU
PŮSOBNOSTÍ LITOMYŠL**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: doc. RNDr. Václav TOUŠEK, CSc.

Olomouc 2013

Bibliografický záznam

- Autor (osobní číslo):** Lenka Vodehnalová (R10107)
- Studijní obor:** Regionální geografie
- Název práce:** Návrh socio-demografického atlasu správního obvodu obce s rozšířenou působností Litomyšl
- Title of thesis:** Proposal of socio-demographic atlas of administrative district of Litomyšl
- Vedoucí práce:** doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.
- Rozsah práce:** 43 stran (1 příloha vázaná, 1 příloha volná)
- Abstrakt:** Hlavním cílem bakalářské práce je navrhnout socio-demografický atlas správního obvodu obce s rozšířenou působností Litomyšl. Návrh atlasu bude použit pro potřeby města. Tvorba map je založená na údajích Českého statistického úřadu a jednotlivé metody jejich zpracování jsou uvedeny v metodice. Tematický atlas je tvořen 22 stranami, z toho 18 mapovými listy. Dále také obsahuje mnoho fotografií a příslušných komentářů. Atlas bude pravděpodobně v budoucnosti rozšířen.
- Klíčová slova:** tematický atlas, Litomyšl, demografie, analýza
- Abstract:** The main aim of this bachelor thesis is to design a socio-demographic atlas of Litomyšl administrative district. The content of the atlas should be useful for the town. The maps are based on the data presented by the Czech Statistical Office and various methods of their processing are given in the methodology. The proposed thematic atlas contains 22 pages out of which there are 18 map sheets. There are many photographs and commentaries too. The atlas will be probably upgrade in the future.
- Keywords:** thematic atlas, Litomyšl, demography, analysis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem v seznamu literatury veškeré použité literární a další zdroje použité pro tvorbu práce.

V Olomouci 2. května 2013

Vlastnoruční podpis autora

Tímto bych ráda poděkovala doc. RNDr. Václavu Touškovi, CSc. za vedení mé bakalářské práce. Velký dík patří Mgr. Petru Kladivovi, Ph.D. za vstřícné jednání, čas a cenné rady, které mi poskytl během jejího zpracování.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka VODEHNALOVÁ**
Osobní číslo: **R10107**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Návrh socio-demografického atlasu Správního obvodu obce
s rozšířenou působností Litomyšl**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je navržení socio-demografického atlasu Litomyšlska. Koncepce atlasu bude vycházet z potřeb správního obvodu, bude diskutována s jeho představiteli tak, aby byl atlas prakticky využitelný. Bakalářská práce bude mít dvě základní části. Kromě samotného návrhu jednotlivých mapových listů to bude i jejich analyzování v textové části, jejíž součástí bude i komparace zjištěných výsledků se sousedními regiony.

Struktura práce:

1. Úvod, cíle, zdroje dat a rešerše literatury.
2. Metodika, diskuse k výběru ukazatelů.
3. Dynamika a struktury obyvatelstva, vývojové trendy.
4. Komparativní část, pozice regionu v Pardubickém kraji.
5. Návrh samotného atlasu.
6. Závěr, seznam literatury.

Práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách:

rešerše literatury, zdroje dat (červenec - prosinec 2012)

kapitoly 2, 3 (září - listopad 2012)

kapitoly 4, 5 (leden - únor 2013)

kapitola 6 (březen 2013)

finalizace textové části (duben 2013)

Rozsah: 8 000 slov

Forma: tištěná / elektronická

Rozsah grafických prací: kartogramy, grafy dle potřeb práce

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**

Rozsah pracovní zprávy: **5 000 - 8 000 slov**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Atlas obyvatelstva ČSSR (1987).

Atlas krajiny České republiky (2010) - kap. Obyvatelstvo, Sídla a osídlení

Atlas sociálně prostorové diferenciacie České republiky (2011).

BAŠOVSKÝ, O., MLÁDEK, J. (1985): Geografie obyvatelstva a sídel.

Bratislava: UK.

HAMPL, M. (2005): Geografická organizace společností v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext. Univerzita Karlova v Praze, 147 s.

CHALUPA, P., TARABOVÁ, Z. (1990): Geografie obyvatelstva, demografie, geografie sídel. Brno: MU.

KOSCHIN, F. Demografie poprvé. Praha: VŠE.

MLÁDEK, J. (1992): Základy geografie obyvatelstva. Bratislava: SPN.

MLÁDEK, J. a kol. (2006): Atlas obyvatelův Slovenska.

PAVLÍK, Z. a kol. (2002): Populační vývoj České republiky. Praha. 186 s.

TOUŠEK, V., FŇUKAL, M., KLADIVO, P., LÉTAL, A., JUREK, M. (2008): Vysočina. Tematický atlas. Jihlava: Krajský úřad kraje Vysočina ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci, 36 s.

Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005.

Vedoucí bakalářské práce:

Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **16. května 2012**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2013**

L.S.

Prof. RNDr. Jurač Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Saszyba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 16. května 2012

OBSAH

1	Úvod.....	8
2	Cíle práce	9
3	Metody práce a zpracování dat	10
	3.1 Metody použité v práci.....	10
	3.2 Koncept atlasu	11
	3.3 Zpracování dat pro jednotlivé mapové listy.....	13
4	Charakteristika území	29
	4.1 Obec s rozšířenou působností Litomyšl	31
5	Základní výsledky a jejich diskuze.....	33
	5.1 Jednoduchá analýza obcí SO ORP Litomyšl	33
	5.2 Pozice Litomyšlska v Pardubickém kraji	33
6	Závěr	35
7	Summary	36
8	Seznam použité literatury a zdrojů dat	37
	8.1 Knihy a další publikace	37
	8.2 Zdroje dat	40
	Seznam příloh	43

1 ÚVOD

Bakalářská práce je věnována území správního obvodu obce s rozšířenou působností Litomyšl, ze kterého autorka pochází. Motivací pro její vznik byla snaha o praktickou využitelnost výsledků kvalifikační práce, proto byly na začátku řešení osloveny vybrané odbory Městského úřadu v Litomyšli s cílem navázání bližší spolupráce. Největší zájem projeвили představitelé Odboru výstavby a územního plánování, konkrétně jeho vedoucí – ing. Josef Filippi. Prvotní debata směřovala k možnosti provedení aktualizací územně analytických podkladů města, ale po několika dalších schůzkách se záměr zkorigoval na analýzu dlouhodobějšího zejména demografického vývoje SO ORP Litomyšl, navíc kartograficky prezentovaného. Vedení odboru se přiklonilo k návrhu autorky bakalářské práce vytvořit jednoduchý tematický atlas pro SO ORP Litomyšl.

Na základě konzultace k prvotnímu výběru možných ukazatelů, jenž by byly v atlase zpracovány a prezentovány, byl vytvořen koncept, který byl následně připomínkován pracovníky odboru a dále konkretizován. Vlastní struktura a podoba atlasu je dána jednak autorčinými podněty, ale i požadavky města. Jakousi předlouhou souboru map se stal tematický atlas Vysočiny zpracovaný pracovníky Katedry geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v roce 2008.

Hlavní náplň atlasu tvoří prezentace vývoje vybraných demografických ukazatelů. Tento vývoj je zaměřen co nejaktuálněji, věnujeme se zejména vývoji v posledním desetiletí. Doplněkem map o obyvatelstvu jsou listy věnované vybraným charakteristikám socio-ekonomickým (bydlení, nezaměstnanost apod.). Jednotlivá mapová pole jsou ještě doplněna grafy, textem, popř. fotografiemi.

2 CÍLE PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je návrh socio-demografického atlasu správního obvodu obce s rozšířenou působností Litomyšl. Jak již bylo uvedeno výše, samotný atlas vznikl v součinnosti s Odborem výstavby a územního plánování (viz potvrzení o spolupráci v příloze 2), tak aby byl jeho obsah co nejvíce využitelný pro potřeby města. Dílčími cíly jsou identifikace disparit sledovaných ukazatelů mezi jednotlivými obcemi správního obvodu, přitom se zaměříme nejen na konstatování aktuálního stavu, ale budeme sledovat i vývoj v delších časových intervalech, tak aby byly odstraněny možné extrémní hodnoty charakteristik u malých obcí. Další pozornost pak věnujeme komparaci vybraných demografických a sociálních ukazatelů SO ORP Litomyšl s ostatními správními obvody Pardubického kraje, většinu charakteristik konfrontujeme i s ukazateli za celý Pardubický kraj a celou Českou republiku (včetně číselné a grafické komparace v atlase).

Cílem textové části práce nejsou komentáře, analýzy a popisy k jednotlivým mapovým listům, to každý čtenář atlasu zvládne vzhledem k jeho názornosti sám, ale vysvětlíme metody zpracování dat a kompozici jednotlivých mapových listů včetně datových zdrojů. Omezíme se na jednoduchou a základní analýzu výsledků věnovanou vystižení hlavních disparit u obcí Litomyšlska a zhodnocení pozice celého regionu v rámci Pardubického kraje.

3 METODY PRÁCE A ZPRACOVÁNÍ DAT

3.1 Metody použité v práci

Mezi hlavní metody bakalářské práce patří aplikace prvků regionálně-geografické analýzy použité na správní obvod obce s rozšířenou působností Litomyšl (SO ORP Litomyšl). Zkoumány budou jak vývojové tendence jednotlivých ukazatelů, tak i jejich struktura v rámci správního obvodu Litomyšl. Dále bude provedena komparace zájmového území s vyššími územními jednotkami, konkrétně s Pardubickým krajem a Českou republikou. Porovnány budou i jednotlivé správní obvody obcí s rozšířenou působností ležící v Pardubickém kraji. V navrhovaném atlase se pokusíme komparaci vyjádřit graficky i číselně tak, že v legendách vybraných mapových polí zvýrazníme hodnoty náležící Pardubickému kraji a České republice. Aby bylo zřejmé variační rozpětí statistických dat, budou v legendách prezentovány i extrémní hodnoty za obce SO ORP Litomyšl.

Při tvorbě práce byla použita literatura zabývající se zájmovým územím, dále pak publikace a články hovořící o vývojových tendencích populace v Česku a literatura s demografickou tematikou. Hlavní metodickou oporu tvořila elektronická učebnice Aplikace v regionální a sociální geografii (Toušek, Kladivo, Janota 2009). Jako zdroj informací byly použity i územně analytické podklady správního obvodu ORP Litomyšl, aktualizované k prosinci 2012. Statistická data byla získána z Českého statistického úřadu (ČSÚ) a Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV). Vzhledem k tomu, že výstupem práce je návrh atlasu, bylo zapotřebí nastudovat i literaturu zabývající se kartografickými metodami. Obsah a kompozice map byly inspirovány několika mapovými díly, především tematickými atlasy. Vzorem pro tuto práci byl Tematický atlas Vysočiny z roku 2008 a Atlas obyvatelstva Slovenska (Mládek 2006). Dále bylo pracováno s Atlasem obyvatelstva ČSSR (Kučera, Srb 1962), Atlasem sociálně prostorové diferenciacie České republiky (Ouředníček, Pospíšilová, Temelová 2011) a s Atlasem krajiny České republiky vydaným v roce 2009.

Pokus o atlas zpracovávaný pro takto malé území není v české geografické literatuře ničím ojedinělým. Setkáme se běžně s mapovými díly věnovanými krajům (např. Atlas Olomouckého, Moravskoslezského kraje apod.), dokonce i okresům nebo některým městům (Socioekonomický atlas Ostravy). I těmito díly byla práce inspirována.

Veškeré tabulky a obrázky v této práci jsou dílem autorky. Mapové výstupy byly zpracovány v softwaru ArcGIS 10.0, konkrétně v jeho integrované aplikaci ArcMap.

3.2 Koncept atlasu

Koncept a výsledný obsah atlasu se po řadě schůzek a konzultací ustálil na následující podobě:

1. SPRÁVA

Administrativní členění SO ORP Litomyšl	1 : 175 000	3
Vymezení polohy SO ORP Litomyšl		3

2. OBYVATELSTVO

Hustota zalidnění (obce)	1 : 175 000	4
Hustota zalidnění (obvody ORP)	1 : 1 300 000	4
Městské obyvatelstvo (obvody ORP)	1 : 1 300 000	4
Vývoj počtu obyvatel 2006–2011 (obce)	1 : 175 000	5
Vývoj počtu obyvatel 1997–2001, 2002–2006, 2007–2011 (obvody ORP)	1 : 1 500 000	5
Vývoj územní koncentrace obyvatelstva (1869–2011)	1 : 175 000	6
Lorenzova křivka		6
Porodnost 2007–2011 (obce)	1 : 175 000	7
Porodnost 2002–2006, 2007–2011 (obvody ORP)	1 : 1 300 000	7
Úmrtnost 2007–2011 (obce)	1 : 175 000	8
Úmrtnost 2002–2006, 2007–2011 (obvody ORP)	1 : 1 300 000	8
Přirozený pohyb obyvatelstva 2007–2011 (obce)	1 : 175 000	9
Přirozený pohyb obyvatelstva 2002–2006, 2007–2011 (obvody ORP)	1 : 1 300 000	9
Migrační pohyb obyvatelstva 2007–2011 (obce)	1 : 175 000	10
Migrační pohyb obyvatelstva 2002–2006, 2007–2011 (obvody ORP)	1 : 1 300 000	10
Pohyb obyvatelstva (2007–2011) - typologie obcí dle Webba		11
Vývoj měny obyvatelstva ve SO ORP Litomyšl (2001–2011)		11

Sňatečnost 2007–2011 (obce)	1 : 350 000	12
Sňatečnost (2006–2011)		12
Rozvodovost 2007–2011 (obce)	1 : 350 000	12
Index rozvodovosti (2006–2011)		12
Potratovost 2007–2011 (obce)	1 : 350 000	12
Index potratovosti (2006–2011)		12
Index stáří (obce)	1 : 175 000	13
Předproduktivní obyvatelstvo (obvody ORP)	1 : 1 500 000	13
Poproduktivní obyvatelstvo (obvody ORP)	1 : 1 500 000	13
Věková pyramida SO ORP Litomyšl		13
Vzdělanost obyvatel (obce)	1 : 175 000	14
Vzdělanost obyvatel (obvody ORP)	1 : 1 300 000	14
Vzdělanostní struktura SO ORP Litomyšl		14
Míra religiozity (obce)	1 : 350 000	15
Náboženská struktura SO ORP Litomyšl		15
Národnostní struktura SO ORP Litomyšl		15
Rodáci (obce)	1 : 350 000	15
3. VYBRANÉ SOCIO-EKONOMICKÉ CHARAKTERISTIKY		
Výstavba po roce 1990 (obce)	1 : 175 000	16
Výstavba před rokem 1970 (obce)	1 : 350 000	16
Obyvatelstvo žijící v rodinných domech (obce)	1 : 350 000	16
Intenzita bytové výstavby 2007–2011 (obce)	1 : 175 000	17
Intenzita bytové výstavby 2006–2006, 2007–2011 (obvody ORP)		
	1 : 1 300 000	17
Nezaměstnanost k 31. 12. 2011 (obce)	1 : 175 000	18
Nezaměstnanost k 31. 12. 2011 (obvody ORP)	1 : 1 300 000	18
Vývoj nezaměstnanosti (2007–2011)		18
Vývoj nezaměstnanosti 2007–2011 (obce)	1 : 175 000	19
Nezaměstnanost k 31. 12. 2007 (obce)	1 : 350 000	19
Nezaměstnanost k 31. 12. 2009 (obce)	1 : 350 000	19
Zaměstnanost v hospodářských sektorech (obce)		20
Dojíždka do zaměstnání (obce)	1 : 175 000	21
Dojíždka do škol (obce)	1 : 350 000	21

Základní školy v SO ORP Litomyšl	1 : 350 000	21
Použité zdroje dat		22

3.3 Zpracování dat pro jednotlivé mapové listy

Pro tvorbu mapových listů a k sestavení jednotlivých analýz byla použita široká škála metod zpracování dat, které jsou popsány v této kapitole. Veškeré uvedené početní operace jsou převzaty z elektronické učebnice Aplikace v regionální a sociální geografii (Toušek, Kladivo, Janota 2009). Součástí kapitoly jsou i údaje o zdrojích statistických dat nutných k vytvoření návrhu atlasu.

Všechny aplikované charakteristiky, které jsou dále vysvětleny, budou znázorněny za pomoci map nebo formou grafu. Zvolené časové rozpětí map není úplně standardní (2002–2006 a 2007–2011 místo 2001–2005 a 2006–2010), což je ale dáno upřednostněním požadavků zadavatelů návrhu atlasu - představiteli Odboru výstavby a územního plánování v Litomyšli, kteří kladli důraz na co nejvyšší aktuálnost dat a jejich následnou využitelnost.

Mapový list 1 (v atlase str. 3, administrativní členění)

Jako první byla určena poloha SO ORP Litomyšl. Pro tento účel byly navrženy dvě mapy, z nichž první vymezuje příslušnost zájmového území k Pardubickému kraji. Z druhé mapy je pak možné vyčíst přesnou polohu SO ORP Litomyšl v rámci všech správních obvodů Pardubického kraje. Poté bylo možné přejít k administrativnímu členění správního obvodu, jenž se skládá z 35 obcí. Všechny obce byly rozděleny podle počtu obyvatel do těchto čtyř velikostních kategorií:

- méně než 200
- 200 - 499
- 500 - 1 99
- 1 000 a více

Pro město Litomyšl byla vytvořena zvláštní kategorie - obec s rozšířenou působností, jelikož počtem obyvatel výrazně převyšuje ostatní obce správního obvodu.

Zpracováno pro: - kraje ČR, v měřítku 1 : 6 500 000

- SO ORP Pardubického kraje, v měřítku 1 : 1 300 000

- obce SO ORP Litomyšl, v měřítku 1 : 175 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013a

Mapový list 2 (str. 4, hustota zalidnění, městské obyvatelstvo)

Prvním zkoumaným ukazatelem byla hustota zalidnění, která vyjadřuje počet obyvatel žijících na ploše určitého území. Vypočítá se podle vzorce:

$$h = \frac{S}{P},$$

kde: S ... počet obyvatel žijících na území

P ... rozloha území.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, k 31. 12. 2011, v měřítku 1 : 175 000

- SO ORP Pardubického kraje, k 31. 12. 2011, v měřítku 1 : 1 300 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013a

Pozornost byla také věnována podílu městského obyvatelstva ve správních obvodech Pardubického kraje. Do skupiny městského obyvatelstva byly zahrnuty všechny osoby s trvalým bydlištěm v obci, která má více než 3 000 obyvatel¹. Výsledné hodnoty podílu městského obyvatelstva byly určeny dle vzorce:

$$m = \frac{M}{S},$$

kde: M ... počet obyvatel žijících ve městech

S ... počet obyvatel celkem.

Zpracováno pro: - SO ORP Pardubického kraje, k 31. 12. 2011, v měřítku 1 : 1 300 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013a

Mapový list 3 (str. 5, populační vývoj)

Důležitou demografickou charakteristikou hodnotící dlouhodobý vývoj obyvatelstva je index přírůstku (úbytku) obyvatel. Vyjadřuje, o kolik procent vzrostl nebo se snížil počet obyvatel daného území za sledované období. Výsledná hodnota je tedy podílem počtu obyvatel na konci a na začátku sledovaného období.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, 2006–2011, v měřítku 1 : 175 000

- SO ORP Pardubického kraje, 1997–2001, 2002–2006 a 2007–2011,
v měřítku 1 : 1 500 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013a, b, c, d, e, f, g

¹ Podle § 3 zákona č. 128/2000 Sb. se městem může stát obec, která má více jak 3 000 obyvatel, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.

Mapový list 4 (str. 6, koncentrace obyvatelstva)

Dlouhodobý vývojový trend byl sledován i u dalšího ukazatele, kterým je koncentrace obyvatelstva. Jako hlavní matematicko-kartografická metoda byl použit index heterogenity, jehož pomocí lze vymezit nejmenší možnou plochu, na které je koncentrována polovina obyvatel sledovaného území. Nejdříve byla stanovena obec s největší hustotou zalidnění a k ní byly postupně připojovány další obce s nejvyššími hodnotami hustoty zalidnění. Algoritmus načítání rozloh a počtu obyvatel byl prováděn do té doby, než vzniklo spojitě území o co nejmenší rozloze, na němž byla koncentrována polovina populace SO ORP Litomyšl ve zkoumaném roce. Samotný index heterogenity je pak podílem zjištěné nejmenší možné plochy a celkové plochy území uvedený buď jako desetinné číslo nebo v procentech. Vývoj koncentrace bylo možné sledovat od roku 1869, kdy proběhlo první moderní sčítání lidu. Další hodnocené roky byly 1930, 1970 a 2011.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, 1869–2011 , v měřítku 1 : 175 000

Zdroj dat: Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005 (Růžková, Škrabal, 2006)

Pro grafické vyjádření vývoje koncentrace obyvatelstva v SO ORP Litomyšl byla zvolena Lorenzova křivka, která vyjadřuje koncentraci jevu pomocí bodového grafu. Pro jeho sestavení musely být vypočítány kumulované četnosti počtu obyvatel a kumulované četnosti rozloh všech obcí. Po vynesení těchto hodnot do soustavy souřadnic vznikla křivka, jejíž vzdálenost od úhlopříčky grafu vyjadřuje míru koncentrace. Úhlopříčka bodového grafu je hypotetickým vyjádřením naprosto rovnoměrné koncentrace jevu v prostoru. Graf byl sestaven pro stejné roky jako kartogram.

Zdroj dat: Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005 (Růžková, Škrabal, 2006)

Následující část navrhovaného atlasu byla věnována pohybu obyvatelstva, a to jak přirozenému, tak mechanickému. Většina ukazatelů, které byly pro popis pohybu obyvatelstva použity, jsou tzv. hrubé míry, konstruovali jsme je v podobě ročních průměrů za sledovaná období. Aby bylo možné tyto demografické charakteristiky vypočítat, musí být pro sledované období určen střední stav obyvatelstva (\bar{S}). Střední

stav je definovaný jako aritmetický průměr počtu obyvatel na začátku a na konci sledovaného období a jeho výpočet lze vyjádřit vzorcem:

$$\bar{S} = \frac{S_0 + S_1}{2},$$

kde: S_0 ... počet obyvatel na začátku sledovaného období

S_1 ... počet obyvatel na konci sledovaného období.

Mapový list 5 (str. 7, porodnost)

Porodnost je jednou ze základních složek přirozeného pohybu. Nejčastěji ji měříme pomocí hrubé míry porodnosti (hmp), která vyjadřuje počet živě narozených na 1 000 obyvatel středního stavu, vzorec pro výpočet je:

$$hmp = \frac{N^{\text{živě}}}{\bar{S}} \cdot 1\,000,$$

kde: $N^{\text{živě}}$... celkový počet živě narozených za sledované období

\bar{S} ... střední stav obyvatelstva ve sledovaném období.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, 2007–2011, v měřítku 1 : 175 000

- SO ORP Pardubického kraje, 2002–2006 a 2007–2011, v měřítku
1 : 1 300 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013b, c, f, g, h

Mapový list 6 (str. 8, úmrtnost)

Druhou složkou přirozené měny obyvatel je úmrtnost, vyjádříme ji hrubou mírou úmrtnosti (hmú) vypočítanou obdobně jako hrubá míra porodnosti, ovšem s tím rozdílem, že je počet živě narozených nahrazen počtem zemřelých. Výpočet byl proveden podle vzorce:

$$hmú = \frac{M}{\bar{S}} \cdot 1\,000,$$

kde: M ... počet zemřelých za sledované období

\bar{S} ... střední stav obyvatel ve sledovaném období.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, 2007–2011, v měřítku 1 : 175 000

- SO ORP Pardubického kraje, 2002–2006 a 2007–2011, v měřítku
1 : 1 300 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013b, c, f, g, h

Hrubá míra úmrtnosti je ukazatel, na jehož hodnotu má bezprostřední vliv věková struktura obyvatelstva (Toušek, Kladivo, Janota 2009a). Věkové struktury srovnávaných populací nebývají totožné, proto je lze mezi sebou na základě hrubé míry porovnávat velmi obtížně. Abychom mohli udělat komparaci úmrtnosti SO ORP Litomyšl s úmrtností Pardubického kraje a České republiky, je nutné provést tzv. standardizaci. Při standardizaci jsou věkové struktury porovnávaných populací převedeny na tzv. standard (standardní populaci). Pro potřeby této práce byla zvolena metoda nepřímé standardizace. Vstupními daty potřebnými k této početní operaci byly: počet obyvatel a počet zemřelých v pětiletých věkových kategoriích České republiky pro rok 2010, počet zemřelých a věkovou strukturu podle pětiletých věkových kategorií v SO ORP Litomyšl pro tentýž rok. Následně byly spočítány tzv. specifické míry úmrtnosti, které jsou podílem počtu zemřelých a počtu obyvatel jedné věkové kategorie vynásobeným 1 000. Pro věkovou strukturu obyvatel SO ORP byly určeny hodnoty relativních četností a to tak, že počet obyvatel dané věkové kategorie byl vydělen celkovým počtem obyvatel správního obvodu. Nepřímo standardizovanou míru úmrtnosti získáme podle vztahu:

$$hmú_{\text{standardizovaná}} = \frac{hmú_{\text{standard}} \cdot hmú_{\text{zkoumané populace}}}{\text{teoretická } hmú_{\text{zkoumané populace}}}$$

Kde teoretická $hmú$ zkoumané populace (tedy SO ORP Litomyšl) je dána součtem součinů specifických měr úmrtnosti ČR s relativními četnostmi věkových kategorií správního obvodu.

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013b, c, i

Mapový list 7 (str. 9, přirozená měna)

Jak již bylo zmíněno, porodnost a úmrtnost jsou složky přirozené měny obyvatelstva. Přirozený přírůstek (pp) charakterizující přirozenou měnu se vypočítá jako rozdíl počtu živě narozených a počtu zemřelých na střední stav obyvatelstva ve sledovaném období:

$$pp = \frac{N^{\text{živě}} - M}{\bar{S}} \cdot 1\,000,$$

kde: $N^{\text{živě}}$... počet živě narozených

M ... počet zemřelých

\bar{S} ... střední stav obyvatel ve sledovaném období.

O přirozeném přírůstku hovoříme, pokud je výsledná hodnota v čitateli kladná, tedy když $N^{\text{živě}} > M$. V opačném případě, kdy je výsledná hodnota v čitateli záporná ($N^{\text{živě}} < M$), jde o přirozený úbytek. Pro výstižnější vyjádření přirozené měny v obcích SO ORP Litomyšl byl použit kartodiagram. Dle Kaňoka (1992) je kartodiagram: „mapa s dílčími územními celky, do kterých jsou diagramy znázorněna statistická data (absolutní hodnoty), většinou geografického charakteru“. V mapě byly pomocí diagramů ilustrovány počty narozených a zemřelých za období 2007–2011.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, 2007–2011, v měřítku 1 : 175 000

- SO ORP Pardubického kraje, 2002–2006 a 2007–2011, v měřítku
1 : 1 300 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013b, c, f, g, h

Mapový list 8 (str. 10, migrační měna)

Druhou a zároveň nejvýznamnější složkou pohybu obyvatelstva je migrace, jelikož v jejím důsledku vznikají trvalé změny v prostorovém rozmístění obyvatelstva. Výrazně ovlivňuje nejen celkový počet obyvatelstva, ale i jeho strukturu, množství pracovních sil a další demografické ukazatele. V České republice jsou statisticky sledována pouze data za migrace přesahující administrativní hranice obce (Toušek, Kladiivo, Janota 2009b), změna trvalého bydliště v rámci obce není ve statistikách zahrnuta. Konečným ukazatelem migrace je migrační saldo (ms), které udává rozdíl mezi počtem imigrantů (přistěhovalých) a emigrantů (vystěhovalých) na 1 000 obyvatel středního stavu. Vzorec pro výpočet migračního salda je:

$$ms = \frac{I - E}{\bar{S}} \cdot 1\,000$$

kde: I ... je počet imigrantů

E ... počet emigrantů

\bar{S} ... střední stav obyvatel ve sledovaném období.

Migrace v obcích SO ORP Litomyšl byla také prezentována formou kartogramu i kartodiagramu. Plošně bylo vyjádřeno migrační saldo, diagramem pak byly znázorněny počty přistěhovalých a vystěhovalých za sledované pětileté období.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, 2007–2011, v měřítku 1 : 175 000

- SO ORP Pardubického kraje, 2002–2006 a 2007–2011, v měřítku
1 : 1 300 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013b, c, f, g, h

Mapový list 9 (str. 11, Webbova typologie)

Součtem přirozeného přírůstku a migračního salda získáme celkovou měnu obyvatelstva, resp. bilanci pohybu obyvatelstva. Ta je charakterizována celkovým přírůstkem (cp). Pro výpočet tohoto ukazatele tedy platí:

$$cp = N - M + I - E,$$

kde: N ... je počet narozených

M ... je počet zemřelých

I ... počet imigrantů

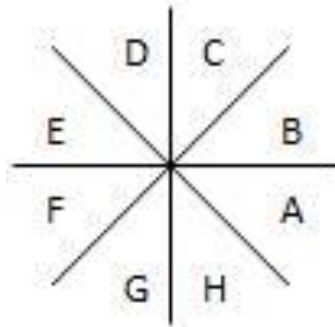
E ... počet emigrantů.

Jako metodu prezentování vývoje celkové měny v SO ORP Litomyšl jsme zvolili spojnicový graf, který znázorňuje průběh měny obyvatel v časovém horizontu 11 let (2001–2011). Aby byla vypovídající hodnota grafu co nejvyšší, jsou v něm včetně hodnot celkové měny znázorněny hodnoty přirozené a mechanické měny. Díky tomu jsme schopni lépe odůvodnit změny průběhu křivky celkové měny.

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013f, g

Vhodná metoda pro typologii obcí na základě dynamiky obyvatelstva je tzv. Webbova typologie. Jedná se o grafický způsob vyjádření, který odvodil v letech 1921–1931 J. Webb (Mládek 1992). Vybrané územní jednotky jsou zobrazeny v grafu pomocí kartézského systému souřadnic. Vertikála os tohoto systému zobrazuje bilanci přirozeného pohybu (v oboru kladných hodnot je to přirozený přírůstek a v oboru záporných hodnot se zobrazuje přirozený úbytek obyvatelstva) a horizontální osa bilanci migračního pohybu (v oboru kladných hodnot je to migrační přírůstek a v oboru záporných hodnot migrační úbytek obyvatelstva) (Mládek 1992). Název tohoto grafického zobrazení je pojmenován po jeho autorovi - Webbův diagram (obrázek 1). Všechny obce SO ORP Litomyšl jsou v grafu zaznačeny bodem, přičemž souřadnice bodu tvoří bilance přirozeného a migračního pohybu. Graf je pomocí úhlopříček rozdělen na osm shodných částí, které jsou postupně označeny písmeny od A do H. Části A až D zahrnují obce s celkovým přírůstkem obyvatelstva, části E až H pak obce s celkovým úbytkem. Přesné podmínky pro zařazení obce jsou uvedeny v tabulce 1. Pro lepší orientaci v grafu byly skupiny obcí v jednotlivých částech grafu rozlišeny barevně.

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013b, c, f, g, h

Obr. 1 Webbův diagram
Zdroj: Toušek, Kladiivo, Janota 2009c

Tab. 1 Metodika typologie obcí dle Webba

V sektorech A, B dominuje přirozený přírůstek, navíc:
A: $PP > 0, MS < 0; PP > -MS$
B: $PP > 0, MS \geq 0; PP > MS$
V sektorech C, D dominuje migrační přírůstek, navíc:
C: $PP > 0, MS > 0; PP < MS$
D: $PP \leq 0, MS > 0; -PP < MS$
V sektorech E, F dominuje přirozený úbytek, navíc:
E: $PP < 0, MS > 0; -PP > MS$
F: $PP < 0, MS \leq 0; -PP > -MS$
V sektorech G, H dominuje migrační úbytek, navíc:
G: $PP < 0, MS < 0; -PP < MS$
H: $PP \geq 0, MS < 0; PP < -MS$

Zdroj: Toušek, Kladiivo, Janota 2009c, vlastní zpracování

Mapový list 10 (str. 12, sňatečnost, rozvodovost, potratovost)

K populačním procesům, které mohou ve velké míře ovlivňovat přirozený pohyb obyvatelstva - především porodnost, patří sňatečnost, rozvodovost a potratovost. Sňatečnost je proces, při kterém se uzavíráním sňatků formuje rodina. Ta má vzhledem k silné vazbě na porodnost nezastupitelnou funkci v procesu reprodukce obyvatelstva (Mládek 1992). Intenzita sňatečnosti je nejčastěji vyjádřena hrubou mírou sňatečnosti (hms). Hms udává počet sňatků na 1 000 obyvatel středního stavu. Vyjádřeno vzorcem:

$$hms = \frac{S}{\bar{S}} \cdot 1\,000$$

kde: S ... počet sňatků

\bar{S} ... střední stav obyvatel ve sledovaném období.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, 2007–2011, v měřítku 1 : 350 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013b, c, ch

Hrubá míra sňatečnosti nebyla sledována jen v obcích, byl porovnán i její vývoj v Litomyšli a zázemí města, přičemž za zázemí Litomyšle uvažujeme všechny ostatní obce SO ORP Litomyšl. Třetím prvkem analýzy byl Pardubický kraj. U těchto tří územních celků byla hms sledována v letech 2006 až 2011.

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013b, ch

Na ukazatel sňatečnosti navazuje rozvodovost. Rozvod je jedna z forem rozpadu manželství a proto má úroveň rozvodovosti negativní vliv na reprodukci obyvatelstva (Mládek 1992). Intenzita rozvodů byla opět hodnocena pomocí hrubé míry - hrubé míry rozvodovosti (hmr), která je vyjádřena jako počet rozvodů na 1 000 obyvatel středního stavu. Vzorec pro výpočet je:

$$hmr = \frac{R}{\bar{S}} \cdot 1\,000,$$

kde: R ... počet rozvodů ve sledovaném období a

\bar{S} ... střední stav obyvatel ve sledovaném období.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, 2007–2011, v měřítku 1 : 350 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013b, c, ch

Druhým ukazatelem, který hodnotí intenzitu rozvodovosti výstižněji než hmr, je index rozvodovosti (i_r). Tento ukazatel je definovaný jako poměr počtu rozvodů na 100 uzavřených sňatků v daném období. Vzorec pro výpočet je:

$$i_r = \frac{R}{S} \cdot 100,$$

kde: R ... počet rozvodů ve sledovaném období

S ... počet sňatků ve sledovaném období.

Při analýze byla opět zaměřena pozornost na Litomyšl a její zázemí. Výstupem je graf porovnávající hodnoty indexu rozvodovosti v Litomyšli, zázemí města a Pardubickém kraji v období 2006–2011.

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013b, ch

Nakonec jsme se zaměřili na potratovost, která se váže k oběma základním demografickým ukazatelům - porodnosti a úmrtnosti. Nejjednodušším ukazatelem pro její vyjádření je hrubá míra potratovosti (hmpo). Vyjadřuje počet potratů na 1 000 obyvatel středního stavu, tedy:

$$hmpo = \frac{A}{\bar{S}} \cdot 1\,000,$$

kde: A ... počet potratů

\bar{S} ... střední stav obyvatel ve sledovaném období.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, 2007–2011, v měřítku 1 : 350 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013b, c, ch

Stejně jako u rozvodovosti, i v tomto případě je o něco vhodnější charakteristikou intenzity potratovosti index potratovosti (ipo), který je dán počtem potratů na 100 narozených ve sledovaném období. Vzorec pro výpočet je:

$$ipo = \frac{A}{N} \cdot 100,$$

kde: A ... počet potratů

N ... počet narozených ve sledovaném období.

Hodnoty indexu byly opět určeny pro období 2006–2011 a prezentovány grafem. A i v tomto případě nás zajímalo srovnání Litomyšle s jejím zázemím a Pardubickým krajem.

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013b, ch

Mapový list 11 (str. 13, věková struktura)

Z hlediska věku lze obyvatelstvo rozdělit do tří základních skupin, na obyvatelstvo v předproduktivním (obyvatelstvo mladší 15 let), produktivním (15–65 let) a poproduktivním (osoby starší 65 let) věku. Věková struktura obyvatelstva byla hodnocena na základě indexu stáří (I_s). Pomocí tohoto ukazatele lze vystihnout proces stárnutí populace, jelikož je dán podílem počtu poproduktivních obyvatel a počtu předproduktivních obyvatel, což vyjadřuje vzorec:

$$I_s = \frac{P_{65+}}{P_{0-14}} \cdot 100,$$

kde: P_{65+} ... počet obyvatel ve věku 65 a více let

P_{0-14} ... počet obyvatel mladších 15 let.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, k 31. 12. 2011, v měřítku 1 : 175 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013a

Věková struktura byla vyhodnocována i pro území Pardubického kraje, a to do úrovně správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Pro komparaci byly vybrány

dvě charakteristiky. První z nich je podíl předproduktivního obyvatelstva na obyvatelstvu starším 15 let. Vstupní data byla vyhodnocena pomocí vzorce:

$$\text{poproduktivní} = \frac{P_{65+}}{P} \cdot 100,$$

kde: P_{65+} ... počet obyvatel ve věku 65 a více let

P ... počet obyvatel celkem.

Dále bylo posuzováno zastoupení předproduktivní složky obyvatelstva. Výpočet byl proveden stejně, jako u předchozího ukazatel, jediná změna nastala v čitateli, do něhož byla dosazena hodnota počtu předproduktivních obyvatel.

Zpracováno pro: - SO ORP Pardubického kraje, k 31. 12. 2011, v měřítku 1 : 1 500 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013a

Nejčastěji používaným způsobem interpretace věkové struktury obyvatelstva je věková pyramida. Její podstatou jsou dva spojitě pruhové grafy - histogramy početnosti mužů a žen, na jejichž horizontální ose se zobrazuje početnost obyvatel a na vertikále věkové kategorie (Bašovský, Mládek 1985). Levá část grafu zobrazuje údaje pro muže a pravá část údaje pro ženy. Tato grafická metoda byla využita k zobrazení podrobné věkové struktury SO ORP Litomyšl a jejímu porovnání s věkovou strukturou kraje. Pyramida byla sestrojena pro jednoleté věkové kategorie tak, že věková struktura obyvatel SO ORP byla zobrazena histogramem a křivkou věková struktura obyvatel Pardubického kraje (byl použit XY bodový graf s vyhlazenými spojnicemi). Aby bylo možné porovnat data za tyto dva územní celky, muselo být zastoupení jednotlivých věkových skupin uvedeno v relativních hodnotách (v promile). Nakonec byly do grafu vyneseny hodnoty průměrného věku² mužů a žen SO ORP Litomyšl.

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013a

Mapový list 12 (str. 14, vzdělanostní struktura)

Vzdělanostní úroveň obyvatelstva je velice důležitá charakteristika, neboť vystihuje vyspělost dané populace. Ve vyspělých zemích, které mají téměř plnou gramotnost, se pro hodnocení struktury obyvatelstva podle vzdělanosti využívá kritérium nejvyššího dokončeného stupně vzdělání (Toušek, Kunc, Vystoupil, 2008).

² Podle Toušek, Kunc, Vystoupil (2008) je průměrný věk: „střední hodnota, resp. průměr počtu let, které prožili všichni členové sledované populace; k jeho výpočtu se používá vážený aritmetický průměr“

Podle tohoto kritéria se rozlišují kategorie:

- základní vzdělání a bez vzdělání (či nedokončené základní vzdělání),
 - střetí vzdělání bez maturity,
 - střední vzdělání s maturitou (včetně nástavbového studia) a vyšší odborné vzdělání (VOŠ)
 - vysokoškolské vzdělání
- (Toušek, Kunc, Vystoupil, 2008).

Na základě tohoto rozdělení bylo možné sestavit graf, v němž je porovnána struktura vzdělanosti obyvatel SO ORP Litomyšl v roce 2001 a 2011.

Důležitým ukazatelem, který vyjadřuje úroveň vzdělanosti obyvatelstva určitého území, je podíl obyvatel s maturitou a vyšším vzděláním. Podíl této skupiny obyvatel se počítá z počtu obyvatel starších 15 let. Data potřebná pro tvorbu map byla vypočítána dle vzorce

$$vzd. = \frac{P_{s_maturitou_a_vyšším}}{P_{15+}} \cdot 100$$

kde: $P_{s_maturitou_a_vyšším}$... počet obyvatel mající minimálně maturitu

P_{15+} ... celkový počet obyvatel starších 15 let sledovaného území

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, SLDB 2011, v měřítku 1 : 175 000

- SO ORP Pardubického kraje, SLDB 2011, v měřítku 1 : 1 300 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013m

Vzhledem k tomu, že úroveň vzdělanosti českého obyvatelstva roste, bylo záhodno si ověřit, zda tomu tak je i v případě SO ORP Litomyšl. Bylo provedeno porovnání vzdělaností struktury obyvatel tohoto území v letech posledních dvou sčítání - 2001 a 2011, a to na základě výše uvedené kategorizace osob dle vzdělanosti.

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013k, m

Mapový list 13 (str. 15, náboženská a národnostní struktura, rodáci)

Z hlediska vyznání obyvatelstva byla na úrovni obcí SO ORP Litomyšl sledována míra religiozity. Výpočet tohoto ukazatele je jednoduchý, jedná se o pouhý podíl věřících obyvatel na celkovém počtu obyvatel daného území.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, SLDB 2011, v měřítku 1 : 350 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013m

Vlastní náboženská struktura obyvatel, resp. struktura obyvatel podle druhu vyznání, byla stanovena pro celý SO ORP Litomyšl v letech 1991, 2001 a 2011. Obyvatelstvo bylo rozděleno do tří skupin: věřící (vyčleněny 2 podkategorie - římskokatolické vyznání a ostatní vyznání), osoby bez vyznání a osoby, které vyznání nevedly. Poslední skupina musela být vyčleněna proto, že čím dál více obyvatel při sčítání lidu na otázku týkající se vyznání neodpovídá. Pokud bychom s touto částí obyvatel nepočítali, byly by výsledné hodnoty značně zkresleny a komparace by ztratila vypovídající hodnotu.

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013k, l, m

Otázka národnosti je poměrně často diskutována a mnohdy bývá národnost zaměňována se státní příslušností. Proto si raději definujme pojem národ. Definice národa dle Touška, Kunce, Vystoupila a kol. (2008) je: „národ reprezentuje historickou formu lidské společnosti, která vznikla na základě pevného společenství, hospodářského života, území, společného jazyka, kultury, způsobu života, tradic a jejich odrazu v národní psychice a národním vědomí“. Národností struktura byla sledována pouze na úrovni SO ORP Litomyšl. Kromě české národnosti bylo určeno zastoupení osob s moravskou, slezskou, slovenskou, německou, ukrajinskou, romskou a vietnamskou národností. Výstupem analýzy je kruhový graf.

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013m

Poslední mapa tohoto mapového listu byla věnována rodákům. Podle metodiky Českého statistického úřadu je rodákem osoba, která žije ve stejné obci, jako byla obec trvalého bydliště její matky v době narození této osoby (SLDB v roce 1991, 2011). Zvolenou charakteristikou byl podíl rodáků na celkovém počtu obyvatel obce.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, SLDB 2011, v měřítku 1 : 350 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013m

Zbývající mapové listy byly věnovány vybraným socio-ekonomickým charakteristikám. Hlavní pozornost byla zaměřena na výstavbu, nezaměstnanost a dojížděku.

Mapový list 14 (str. 16, domovní fond)

Pro analýzu bydlení, a to zejména z pohledu jeho kvality, používáme ukazatele a charakteristiky týkající se především struktury domovního (bytového) fondu a stáří domů (Toušek, Kladivo, Janota 2009d). Stáří domů bylo sledováno ze dvou úhlů

pohledů. Nejdříve jsme se zaměřili na početnost starších domů vystavěných před rokem 1970. Protiklad pak tvoří zastoupení domů vystavěných během posledních 20 let, tedy po roce 1990. Oba ukazatelé jsou podílem počtu analyzované skupiny domů na počtu obydlených domů celkem.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, po roce 1990, v měřítku 1: 175 000

- obce SO ORP Litomyšl, před rokem 1970, v měřítku 1 : 350 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013m

Včetně stáří domů je zajímavým ukazatelem podíl osob žijících v rodinných domech. Vzhledem k venkovskému charakteru SO ORP Litomyšl se dá předpokládat vysoké zastoupení obyvatel žijících v rodinných domech. Výsledné hodnoty tedy udávají podíl počtu obyvatel žijících v rodinných domech na celkový počet obyvatel sledovaného území celkem.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, SLDB 2011, v měřítku 1 : 350 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013m

Mapový list 15 (str. 17, bytová výstavba)

Dalším důležitým ukazatelem, který pomáhá analyzovat bytový fond, je intenzita bytové výstavby. Jedná se o charakteristiku, která nám toho může hodně říci o prosperitě nebo naopak úpadku dané oblasti. Udává počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel za sledované období. Vzhledem k výsledné hodnotě je možné utvořit si představu o vyspělosti regionu - nízké číslo naznačuje, že oblast není pro obyvatelstvo atraktivní, tudíž intenzita bytové výstavby je zde nízká a oblast patrně upadá. Naopak oblast s vyšší hodnotou intenzity bytové výstavby značí příliv osob, které mají zájem o bydlení v této lokalitě a tím dokládají její atraktivitu.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, 2007–2011 , v měřítku 1 : 175 000

- SO ORP Pardubického kraje, 2002–2006 a 2007–2011, v měřítku
1 : 1 300 000

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013j, m

Mapový list 16, 17 (str. 18, 19 nezaměstnanost)

Velmi důležitým ukazatelem je nezaměstnanost. Ta je nejčastěji vyjádřena mírou nezaměstnanosti, jež udává procentní podíl nezaměstnaných osob k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu. Nezaměstnanou je osoba, která splňuje tyto podmínky: nemá zaměstnání a není sebezaměstnána, aktivně si hledá práci a je do určité doby schopna

nástupu do práce (Bártíková, Hák, Stanková 2013; s. 2). V tomto případě nebylo zapotřebí provádět jakékoliv výpočty, jelikož vlastní hodnoty míry nezaměstnaností jsou zveřejněny na Integrovaném portálu Ministerstva práce a sociálních věcí (byť s poslední aktualizací k 31. 12. 2011).

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, k 31. 12. 2011, v měřítku 1 : 175 000

- obce SO ORP Litomyšl, k 31. 12. 2007 a k 31. 12. 2009, v měřítku 1 : 350 000

- SO ORP Pardubického kraje, k 31. 12. 2011, v měřítku 1 : 1 300 000

Zdroj dat: Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí, 2013a, b, c

Podrobnější vývoj míry nezaměstnanosti byl zkoumán pro SO ORP Litomyšl, Pardubický kraj a Českou republiku, kdy byly pomocí grafu znázorněny čtvrtletní hodnoty této charakteristiky za období 2007–2011.

Vzhledem k ekonomické krizi v roce 2008 jsme se dále zaměřili na vývoj míry nezaměstnanosti od roku 2007 do roku 2011. Pro tento účel byl zaveden tzv. index změny míry nezaměstnanosti. Index získáme, když od sebe odečteme hodnotu míry nezaměstnanosti na konci sledovaného období a hodnotu míry nezaměstnanosti na začátku sledovaného období. Díky tomuto ukazateli můžeme snadno analyzovat, jak jednotlivé obce ustály zmíněnou krizi z hlediska nezaměstnanosti.

Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, 2007–2011, v měřítku 1 : 175 000

Zdroj dat: Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí, 2013a

List 18 (str. 20, odvětvová struktura)

Při hodnocení struktury zaměstnanosti obyvatelstva jejím základním znakem podíl obyvatel vpracujících v jednotlivých sektorech hospodářství - primér (zahrnuje zemědělství, lesnictví a rybářství), sekundér (do něj spadá průmysl a stavebnictví) a terciér (ten představují služby). V této práci jsme se zaměřili na analýzu obcí SO ORP podle toho, v jakém poměru jsou obyvatelé obcí zaměstnáni v těchto třech sektorech. Dobré možnosti pro interpretaci této problematiky poskytuje trojúhelníkový graf (tzv. Ossannův trojúhelník). Jeho základem je rovnostranný trojúhelník, v kterém jsou obce zobrazené na základě 3 souřadnic (Bašovský, Mládek 1985). Každá z těchto souřadnic představuje podíl obyvatel dané obce pracujících v jednom ze tří hospodářských sektorů. Ossannův trojúhelník byl sestaven celkem třikrát, a to pro roky 1991, 2001 a 2011. Díky tomu bude možné sledovat dlouhodobější vývoj u jednotlivých obcí.

Zdroj dat: Český statistický úřad, 2013k, l, m

Mapový list 19 (str. 21, dojížd'ka do zaměstnání a do škol)

Poslední mapový list atlasu byl vyhrazen pro analýzu dojížd'ky do zaměstnání a do škol. Jediným a nejaktuálnějším zdrojem (včetně vyjížd'kových směrů) dat k této tematice je Dojížd'ka do zaměstnání a škol (2003) vypracovaná na základě SLDB 2001. Pomocí této publikace bylo možné vymezit hlavní vyjížd'kové směry z obcí. Směr vyjížd'ky byl rozdělen do čtyř kategorií: město Litomyšl, ostatní obce SO ORP Litomyšl, mimo SO ORP Litomyšl - město Vysoké Mýto a mimo SO ORP Litomyšl - město Ústí nad Orlicí. Obce byly na základě této kategorizace odlišeny šrafurou. Díky údajům - vyjíždějící úhrnem pak bylo možné zjistit, kolik procent obyvatel obce vyjíždí za zaměstnáním do Litomyše.

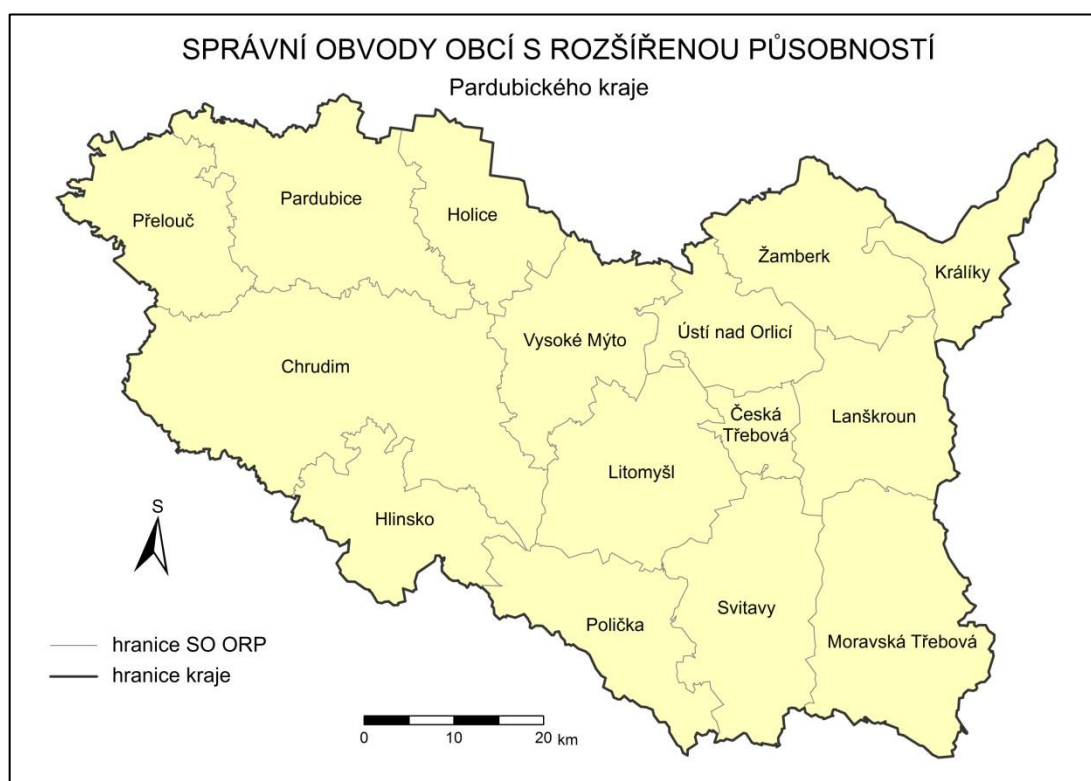
Zpracováno pro: - obce SO ORP Litomyšl, SLDB 2001, v měřítku 1 : 175 000

Dojížd'ka do škol byla zkoumána pouze okrajově a byla zaměřena na žáky ve věku 6–15 let. Do mapy administrativního členění SO ORP Litomyšl byly vyznačeny hlavní dojížd'kové směry žáků za základním vzděláním a obce, kde ve kterých funguje základní škola. V druhém mapovém poli pak byly pomocí barevné škály vymezeny školy, které poskytují úplné základní vzdělání (devítileté ZŠ), dále malotřídní základní školy a speciální základní školy.

4 CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

Zájmovým územím je správní obvod obce s rozšířenou působností Litomyšl, který byl ustanoven na základě zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností a vymezen vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb.³. Obce s rozšířenou působností tvoří jednu z administrativních jednotek v rámci České republiky, tzv. obce III. typu, vykonávající státní správu v přenesené působnosti. Činnost okresních úřadů ukončená k 31. 12. 2002, byla v rámci reformy územní veřejné správy přenesena na obce s rozšířenou působností.

Do roku 2007 se správní obvod ORP Litomyšl rozkládal na území dvou okresů, a to okresu Svitavy a Ústí nad Orlicí. K 1. 1. 2007 došlo ke změně okresní příslušnosti u 119 obcí v České republice. Ke změně hranic okresů došlo na základě vyhlášky č. 513/2006 Sb., a týkala se těch obcí, které spadaly pod obec s rozšířenou působností v jiném okrese, než ve kterém se samy nacházely (Ministerstvo vnitra České republiky, 2013). V případě správního obvodu ORP Litomyšl je jednalo o obce Němčice, Sloupnice a Vlčkov, které byly připojeny k okresu Svitavy od okresu Ústí nad Orlicí.

Obr. 2 Poloha SO ORP Litomyšl v rámci Pardubického kraje

Zdroj: Vlastní zpracování v programu ArcGIS

³ SO ORP Pardubického kraje jsou vymezeny v části druhé § 21 této vyhlášky.

SO ORP Litomyšl leží v severozápadní části okresu Svitavy a náleží k 15 správním obvodům obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje (Česká Třebová, Hlinsko, Holice, Chrudim, Králíky, Lanškroun, Moravská Třebová, Pardubice, Polička, Přelouč, Svitavy, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto a Žamberk). Celkem jej obklopuje 6 správních obvodů. Na severu sousedí s obcemi Orlickoústecka, na východě ho obklopuje Česko-třebovsko a Svitavsko. Na jihu hraničí s Poličskem a na západě s obcemi Chrudimska a Vysokomýtska. Přesnou polohu všech SO ORP v rámci Pardubického kraje znázorňuje obrázek 2.

Řešené území je svým rozsahem totožné s územím pověřeného obecního úřadu Litomyšl. Celkem má v působnosti 35 obcí, které se skládají z 51 katastrálních území a 78 sídelních jednotek (Územně identifikační registr ČR 2013). Se svojí rozlohou 337,1 km² se podílí na výměře Pardubického kraje 7,46 %. K 31. 12. 2011 žilo na Litomyšlsku 26 783 obyvatel, což odpovídá pouze 5,12 % populace celého kraje. Jak vyplývá z tabulky 1, z hlediska velikosti rozlohy je ORP Litomyšl pátým největším správním obvodem, při porovnání počtu obyvatel je na sedmém místě.

Tab. 2 Porovnání SO ORP Pardubického kraje podle výměry a počtu obyvatel

<i>SO ORP</i>	<i>výměra (km²)</i>	<i>SO ORP</i>	<i>počet obyvatel (k 31. 12. 2011)</i>
Chrudim	746,1	Pardubice	125 827
Moravská Třebová	417,2	Chrudim	83 022
Pardubice	409,3	Vysoké Mýto	32 625
Svitavy	351,6	Svitavy	31 801
Litomyšl	337,1	Žamberk	29 305
Vysoké Mýto	281,9	Moravská Třebová	26 839
Žamberk	281,5	Litomyšl	26 783
Lanškroun	275,2	Ústí nad Orlicí	26 717
Polička	272,7	Přelouč	24 648
Přelouč	257,2	Lanškroun	23 017
Hlinsko	246,6	Hlinsko	21 349
Holice	213,6	Polička	19 689
Ústí nad Orlicí	190,5	Česká Třebová	18 583
Králíky	158,7	Holice	17 275
Česká Třebová	79,7	Králíky	8 931
<i>Pardubický kraj</i>	4 518,9	<i>Pardubický kraj</i>	516 411

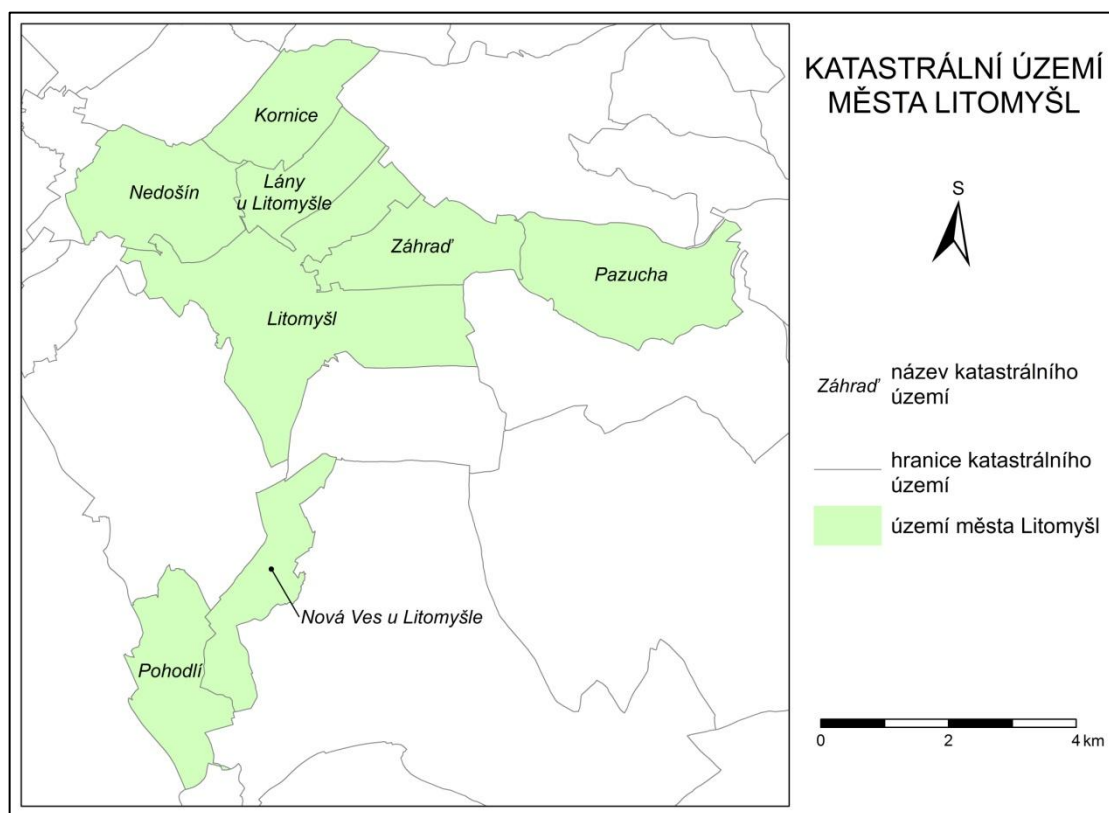
Zdroj: Český statistický úřad, 2013a, vlastní zpracování

Centrem správního obvodu je obec s rozšířenou působností Litomyšl, jediná obec se statutem města v zájmovém území. Litomyšl je přirozenou spádovou oblastí všech obcí ve správním obvodu a tvoří hlavní centrum dojížděky do zaměstnání, služeb a zdravotní péče. Město má i nadregionální význam, je jedním z historických a kulturních měst ve východních Čechách.

4.1 Obec s rozšířenou působností Litomyšl

První zmínka o Litomyšli pochází z roku 981 z Kosmovy kroniky české. V té době zde leželo slavníkovské pomezí hradiště s názvem Luthomisl, které se nacházelo u tehdejší hranice mezi Čechami a Moravou a střežilo panství Slavníkovců. Zázemí hradiska se postupně rozrůstalo a před rokem 1259 došlo k povýšení trhové vsi Litomyšle na město (Kuča 1998).

Během vývoje města docházelo k územním změnám, kdy byly některé okolní osady k městu přičleňovány a následně zase odděleny. V rámci posledních změn, které proběhly na konci 20. století, se součástí města staly osady Lány, Zahájí, Záhradí, a Líbánky.

Obr. 3 Vymezení území obce s rozšířenou působností Litomyšl

Zdroj: Vlastní zpracování v programu ArcGIS

Území Litomyšle zahrnuje též integrované obce Nedošín, Pohodlí, Nová Ves u Litomyšle, Kornice a Pazucha. Obec Nedošín se stala součástí litomyšlské aglomerace v 2. pol. 20. století, kdy mezi ní a městem vyrostl areál závodu Vertex a čistírna odpadních vod (Kuča 1998). Obce Pohodlí, Nová Ves u Litomyšle a Kornice byly k městu připojeny v roce 1976, v roce 1985 to pak byla obec Pazucha (Český statistický úřad 2013h).

Jak je patrné z obrázku 3, území města není spojité, přidružené obce Pohodlí a Nová Ves u Litomyšle nejsou prostorově integrované a jejich přiřazení k městu má ryze praktický účel.

5 ZÁKLADNÍ VÝSLEDKY A JEJICH DISKUZE

5.1 Jednoduchá analýza obcí SO ORP Litomyšl

Nejdříve se zaměříme na jednoduchou syntézu výsledků za obce SO ORP Litomyšl. Většina demografických charakteristik je v regionu téměř jednotně uspořádána, a to následujícím způsobem. Výrazně lze identifikovat disparity mezi obcemi ležícími při silničním tahu R35 (osa území ve směru od jihovýchodu na severozápad) a silnicí spojující Litomyšl s Poličkou (od Litomyšle na jihozápad) od ostatních obcí. Obce při zmíněných komunikacích se výrazně liší od zbytku území vysokou hustotou zalidnění nebo přirozeným přírůstkem. Obyvatelstvo se tu koncentruje dlouhodobě, což jsme měřili pomocí indexu heterogenity (viz str. 6 v navrhovaném atlasu). Na něm se podle dat ze SLDB 2011 podílí již pouze 3 obce (Litomyšl, Dolní Újed a Osík). Současně tu žije obyvatelstvo vzdělanější, ale také o něco starší. Zmíněné obce z většiny mapových listů vystupují jako jakési „osy“ regionu. Toto rozprostření neplatí např. pro ukazatel mechanického pohybu obyvatel, kdy je zřejmý shluk obcí západně od Litomyšle (Nová Sídla, Tržek, Řídký, Morašice, Újezdec a Osík) s výrazně záporným migračním saldem. Generalizovaně lze prohlásit, že v ostatních obcích zaznamenáváme trendy opačné – jsou spíše depopulačního charakteru a odlišují se i strukturou obyvatel.

Rozdělení regionu podle demografických charakteristik neplatí pro vybrané ukazatele socio-ekonomické. Tady nelze zmíněné osy jednoznačně identifikovat, setkáme se i trochu paradoxními situacemi. Například obce s největší intenzitou bytové výstavby v období 2007-2011 se nachází v jihovýchodním zázemí Litomyšle (Čistá, Strakov, Janov), ale současně se jedná o oblast s výrazně nadprůměrnou nezaměstnaností ve správním obvodu.

5.2 Pozice Litomyšlska v Pardubickém kraji

Podíváme-li se na pozici litomyšlského správního obvodu vzhledem k ostatním SO ORP Pardubického kraje, dojdeme k následujícím obecným závěrům. Z hlediska hustoty zalidnění a podílu městského obyvatelstva se Litomyšlsko řadí k silně podprůměrným regionům kraje, spolu s Moravskotřebovskem.

Při analýze vývoje obyvatelstva se ale jedná o území nadprůměrné co procentuálního populačního přírůstku v posledních třech analyzovaných pětiletých obdobích. Hlavní vliv na to má mechanický pohyb, jehož hodnoty patří mezi krajskými

správními obvody k nejvyšším. Ukazatele přirozeného pohybu, včetně obou jeho složek (hrubá míra porodnosti, hrubá míra úmrtnosti), totiž vykazují průměrné hodnoty. Z nich se Litomyšlsko nevymyká ani v případě charakteristik zkoumajících jednotlivé struktury obyvatelstva (vzdělanost, věková struktura).

Když se zaměříme na některé ekonomické indikátory, např. nezaměstnanost nebo bytovou výstavbu, dojdeme k odlišným závěrům. Z hlediska intenzity bytové výstavby patří Litomyšlsko k podprůměrným regionům Pardubického kraje, i když můžeme zaznamenat pozitivní trend v období 2007–2011 vzhledem k předcházející pětiletce. Naopak situace na trhu práce, jednoduše měřená pomocí míry nezaměstnanosti, je vůči ostatním obvodům kraje poměrně příznivá.

6 ZÁVĚR

Navržený tematický atlas zpracovaný pro správní obvod obce s rozšířenou působností Litomyšl obsahuje celkem 22 stran, z toho 18 mapových listů. Na nich je 26 map do úrovně obcí (z toho 15 v měřítku 1 : 175 000, 11 v měřítku 1 : 350 000), dále 20 map do úrovně správních obvodů obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje (z toho 15 v měřítku 1 : 1 300 000, 5 v měřítku 1 : 1 500 000). Jednotlivá mapová pole jsou doplněna 11 grafy, na listu věnovanému zaměstnanosti v hospodářských sektorech jsou další tři grafy (Ossanovy trojúhelníky). Graficky je dílo doplněno fotografiemi a textovými komentáři.

Demografickým charakteristikám je věnován největší prostor, konkrétně 12 listů, dalších 6 se věnuje vybraným ukazatelům socio-ekonomickým a první mapový list se týká vymezení zájmového území a prvotní informaci směřující k počtu obyvatel v jednotlivých obcích. Pokud to situace umožnila, byly hodnoty většiny zkoumaných charakteristik graficky i číselně komparovány s hodnotami za Pardubický kraj resp. ČR, současně jsme identifikovali a zachytili i obce SO ORP Litomyšl vykazující extrémy (minima, maxima) v jednotlivých ukazatelích.

Navržený atlas byl představen vedoucímu Odboru výstavby a územního plánování města Litomyšl (ing. Josef Filippi), který kartografické dílo ocenil a potvrdil jeho využití při úplné aktualizaci územně analytických podkladů (ÚAP) SO ORP Litomyšl v roce 2014. Atlas by měl podle jeho slov sloužit nejen jako prezentace statistických dat, ale také jako podklad pro snadnější vypracování SWOT analýz, které jsou nedílnou součástí ÚAP.

Atlas je koncipován tak, že bude do budoucna možná jeho aktualizace, představitelé města rovněž projevíli zájem o jeho případné rozšíření o další tematické sekce (např. hospodářství, životní prostředí, školství, kulturu a cestovní ruch).

7 SUMMARY

The main aim of this bachelor thesis was to design a socio-demographic atlas of Litomyšl administrative district, which was assembled in cooperation with the Department of building and spatial planning. The content of the atlas should be useful for the town. The maps are based on the data presented by the Czech Statistical Office and various methods of their processing are given in the methodology.

The proposed thematic atlas, which was prepared for the administrative district of Litomyšl, contains 22 pages out of which there are 18 map sheets. These sheets depict 26 maps at the level of municipalities (15 maps are in scale 1 : 175 000, 11 maps are in scale 1 : 350 000), followed by 20 maps at the level of administrative districts from Pardubice region (out of 15 maps are in scale 1 : 1 300 000 and five maps are in scale 1 : 1 500 000). Individual mapping fields are accompanied by 11 charts and in a sheet dedicated to employment in economic sectors are other three graphs (Ossan's triangles). The graphic design contains the photographs and commentaries.

The atlas was formed in such a way that its update will be possible in the future and the representatives of the town are concerned with the possible extension of another section of the atlas (e.g. economy, environment, education or culture and tourism).

8 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ DAT

8.1 Knihy a další publikace

Atlas krajiny České republiky: Landscape atlas of the Czech Republic. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 2009. 331 s. ISBN 978-80-85116-59-5.

BÁRTÍKOVÁ, Hana, HÁK, Jiří a STANKOVÁ, Vendula 2013. Dlouhodobá nezaměstnanost a hystereze na pracovních trzích [online]. s. 2. [cit. 18. 4. 2013]. Dostupné z: <http://nb.vse.cz/~LAPACEKM/Prace/1245/hystereze.pdf>

BAŠOVSKÝ, Oliver a MLÁDEK, Jozef, 1985. *Geografia obyvateľ'stva a sídiel.* Bratislava: Univerzita Komenského. 221 s.

HRUŠKA, Lubor a kol. 2012. *Socioekonomický atlas Moravskoslezského kraje.* Ostrava: Accendo - Centrum pro vědu a výzkum. 83 s. ISBN 978-80-904810-6-0.

HRUŠKA, Lubor a KUKULIAČ, Pavel a kol. 2011. *Socioekonomický atlas Ostravy: Socioeconomic atlas of Ostrava.* Ostrava: Accendo - Centrum pro vědu a výzkum. ISBN 978-80-904810-2-2.

KAŇOK, Jaromír, 1992. *Kvantitativní metody v geografii.* Ostrava: Ethics. 233 s. Učební texty Ostravské univerzity. ISBN 80-704-2700-0.

KOSCHIN, Felix, 2005. *Demografie poprvé.* Vyd. 2. přeprac. V Praze: Oeconomica. 122 s. ISBN 80-245-0859-1.

KUČA, Karel, 1998. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.* Praha: Libri. s. 553–569. ISBN 80-85983-15-X.

KUČERA, Milan a SRB, Vladimír, 1962. *Atlas obyvateľ'stva ČSSR.* Praha: Ústřední správa geodézie a kartografie. 91 s., 3 s. příl., 25 l. map.

Litomyšl. Územně analytické podklady ORP Litomyšl. In: *litomysl.cz.* [online]. © 2011 Město Litomyšl. [cit. 11. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.litomysl.cz/?lang=cz&co=uzemni_planovani&akce=uap_orp_2012

MLÁDEK, Jozef, 1992. *Základy geografie obyvateľ'stva.* Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľ'stvo. 218 s. ISBN 80-080-0768-0.

MLÁDEK, Jozef, 2006. *Atlas obyvateľ'stva Slovenska: Population atlas of Slovakia*. Bratislava: Univerzita Komenského. 168 s. ISBN 80-223-2190-7.

OUŘEDNÍČEK, Martin, POSPÍŠILOVÁ, Lucie a TEMELOVÁ, Jana, 2011. *Atlas sociálně prostorové diferenciacie České republiky: Atlas of socio-spatial differentiation of the Czech Republic*. Praha: Karolinum. 140 s. ISBN 9788024618890.

Sčítání v roce 1991 - Pramenné dílo: Místo narození - rodáci. In: *czso.cz*. [online]. Praha: © Český statistický úřad, 2013. Aktualizováno 13.9.2007 [cit. 29. 3. 2012]. Dostupné z: http://notes3.czso.cz/sldb/sldb.nsf/i/misto_narozeni_rodaci

Tematický atlas Olomouckého kraje. Praha: Kartografie Praha, 2008. 32 s.

TOUŠEK, Václav, KUNC, Josef, VYSTOUPIL, Jiří a kol., 2008. *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 411 s. ISBN 978-80-7380-114-4.

TOUŠEK, Václav, KLADIVO, Petr a JANOTA, Michal 2009. *Aplikace v regionální a sociální geografii*. [online]. © 2004–2013. [cit. 15. 3. 2013]. Dostupné z: <http://aplikacergsg.sci.muni.cz/>

TOUŠEK, Václav, KLADIVO, Petr a JANOTA, Michal 2009a. *Aplikace v regionální a sociální geografii*. Standardizace v demografii [online]. © 2004–2013. [cit. 15. 3. 2013]. Dostupné z: <http://aplikacergsg.sci.muni.cz/pruvodce-daty-a-jejich-zdroji/obyvatelstvo-2/dalsi-struktura>

TOUŠEK, Václav, KLADIVO, Petr a JANOTA, Michal 2009b. *Aplikace v regionální a sociální geografii*. Migrační pohyb [online]. © 2004–2013. [cit. 15. 3. 2013]. Dostupné z: <http://aplikacergsg.sci.muni.cz/pruvodce-daty-a-jejich-zdroji/obyvatelstvo-2/prirozeny-prirustek>

TOUŠEK, Václav, KLADIVO, Petr a JANOTA, Michal 2009c. *Aplikace v regionální a sociální geografii*. Bydlení, bytová výstavba [online]. © 2004–2013. [cit. 20. 3. 2013]. Dostupné z: <http://aplikacergsg.sci.muni.cz/pruvodce-daty-a-jejich-zdroji/obyvatelstvo-3>

TOUŠEK, Václav, KLADIVO, Petr a JANOTA, Michal 2009d. *Aplikace v regionální a sociální geografii*. Celkový přírůstek [online]. © 2004–2013. [cit. 15. 3. 2013]. Dostupné z: <http://aplikacergsg.sci.muni.cz/pruvodce-daty-a-jejich-zdroji/obyvatelstvo-2/migracni-pohyb>

Územně identifikační registr ČR. In: *uir.cz*. [online]. © 1997–2013. [cit. 25. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.uir.cz/orp/1163/Litomysl>

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, část druhá, § 21. 15. 8. 2002.

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 513/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 564/2002 Sb., o stanovení území okresů České republiky a území obvodů hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů. Vydáno 3. 11. 2006.

Vysočina: tematický atlas. Jihlava: Krajský úřad kraje Vysočina ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci, 2008. 35 s. ISBN 978-80-254-2080-5.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), díl 1, § 3. Vydáno 12. 4. 2000.

Zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Vydáno 13. 6. 2002.

8.2 Zdroje dat

Český statistický úřad, 2013a. ČSÚ a územně analytické podklady. In: *czso.cz*. [online]. Praha. © 2013. [cit. 19. 10. 2012]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/csu_a_uzemne_analyticke_podklady

Český statistický úřad, 2013b. Demografická ročenka krajů 2002 až 2011. Pardubický kraj. In: *czso.cz*. [online]. Praha, 16.07.2012. Aktualizováno 29.07.2012 [cit. 28. 10. 2012]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/4027-12>

Český statistický úřad, 2013c. Demografická ročenka krajů 2002 až 2011. Česká republika. In: *czso.cz*. [online]. Praha, 16.07.2012. Aktualizováno 29.07.2012 [cit. 29. 10. 2012]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/4027-12>

Český statistický úřad, 2013d. Demografická ročenka krajů České republiky 1991–2003. Pardubický kraj. In: *czso.cz*. [online]. Praha, 24.12.2004. Aktualizováno 28.10.2006 [cit. 27. 10. 2012]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/publ/4027-04-1991_2003

Český statistický úřad, 2013e. Demografická ročenka krajů České republiky 1991–2003. Česká republika. In: *czso.cz*. [online]. Praha, 24.12.2004. Aktualizováno 28.10.2006 [cit. 27. 10. 2012]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/publ/4027-04-1991_2003

Český statistický úřad, 2013f. Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností (2002 až 2011). In: *czso.cz*. [online]. Praha, 30.11.2012. Aktualizováno 3.12.2012 [cit. 5. 11. 2012]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/kapitola/4030-12-r_2012-08000

Český statistický úřad, 2013g. Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2006. In: *czso.cz*. [online]. Praha, 26.10.2007. Aktualizováno 19.11.2007 [cit. 3. 11. 2012]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/4030-07-1995_az_2006-08000

Český statistický úřad, 2013h. Databáze demografických údajů za obce. Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971–2012). In: *czso.cz*. [online]. Praha. © 2013. [cit. 16. 2. 2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm

Český statistický úřad, 2013ch. Databáze demografických údajů za obce. Sňatky, rozvody, potraty (1991–2011). In: *czso.cz*. [online]. Praha. © 2013. [cit. 15. 2. 2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/obce_d/srp.htm

Český statistický úřad, 2013i. Věkové složení obyvatelstva Pardubického kraje v roce 2010. In: *czso.cz*. [online]. Praha. Aktualizováno 23.5.2012 [cit. 15. 2. 2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatelstva_pardubickeho_kraje_v_roce_2010

Český statistický úřad, 2013j. Bytová výstavba v územích České republiky v letech 1997–2011. Přehled 08 Byty dokončené podle druhu stavby a intenzita bytové výstavby v letech 1997 - 2011 podle krajů a podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností. In: *czso.cz*. [online]. Praha, 31.1.2013. Aktualizováno 12.2.2013 [cit. 8. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2013ediciplan.nsf/publ/8209-13-n_2013

Český statistický úřad, 2013k. Sčítání lidu, domů a bytů 2001 - okres Svitavy za rok 2001. In: *czso.cz*. [online]. Praha. Aktualizováno 14.5.2013 [cit. 8. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2003ediciplan.nsf/krajkapitola/13-5319-03-za_rok_2001-11

Český statistický úřad, 2013l. Pramenné dílo 1991. In: *czso.cz*. [online]. Praha. Aktualizováno 27. 8. 2012 [cit. 8. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/pramenne_dilo_1991

Český statistický úřad, 2013m. Sčítání lidu, domů a bytů 2011 - Podle tématu. In: *czso.cz*. [online]. Praha. Aktualizováno 13.5.2013 [cit. 8. 3. 2013]. Vygenerováno z: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!stranka=podle-tematu&tu=30715&th=&v=&vo=null&vseuzemi=null&void=>

Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí, 2013a. Statistika nezaměstnanosti z územního hlediska. Nezaměstnanost v obcích a mikroregionech (od 1.1.2005). In: *portal.mpsv.cz*. [online]. Praha. Za úplnost informací na stránce odpovídá: generální ředitelství Úřadu práce ČR. [cit. 23. 3. 2013]. Dostupné z:

http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?_piref37_240429_37_240428_240428.next_page=%2Findex.do&_piref37_240429_37_240428_240428.statse=2000000000011&_piref37_240429_37_240428_240428.statsk=2000000000013&_piref37_240429_37_240428_240428.send=send&_piref37_240429_37_240428_240428.stat=20000000000053&_pire

f37_240429_37_240428_240428.obdobi=L&_piref37_240429_37_240428_240428.rok=2011&_piref37_240429_37_240428_240428.uzemi=162000&ok=Vybrat

Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí, 2013b. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska. Nezaměstnanost v krajích a okresech (od 1.1.2005). In: *portal.mpsv.cz*. [online]. Praha. Za úplnost informací na stránce odpovídá: generální ředitelství Úřadu práce ČR. [cit. 23. 3. 2013]. Dostupné z:

http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem?stat=2000000000038&obdobi=L&rok=2011&uzemi=94&send=send&_piref37_240429_37_240428_240428.pohled=1&_piref37_240429_37_240428_240428.xslselect=nazev&_piref37_240429_37_240428_240428.xslorder=1&_piref37_240429_37_240428_240428.xslmapatag=okresy&_piref37_240429_37_240428_240428.xslmapasloupec=&_piref37_240429_37_240428_240428.usr1=0

Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí, 2013c. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska. Nezaměstnanost v POÚ A ORP (od 1.1.2005). In: *portal.mpsv.cz*. [online]. Praha. Za úplnost informací na stránce odpovídá: generální ředitelství Úřadu práce ČR. [cit. 23. 3. 2013]. Dostupné z:

http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?stat=20000000000054&obdobi=L&rok=2011&uzemi=94&send=send&_piref37_240429_37_240428_240428.pohled=1&_piref37_240429_37_240428_240428.xslselect=nazev&_piref37_240429_37_240428_240428.xslorder=1&_piref37_240429_37_240428_240428.xslmapatag=okresy&_piref37_240429_37_240428_240428.xslmapasloupec=&_piref37_240429_37_240428_240428.usr1=1

RŮŽKOVÁ, Jiřina a ŠKRABAL, Josef, 2006. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005*. [online]. Praha: Český statistický úřad, 3.3.2007 [cit. 29. 2. 2013]. ISBN 80-250-1310-3. Dostupné z: [https://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/9200404384/\\$File/13n106cd1.pdf](https://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/9200404384/$File/13n106cd1.pdf)

Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001 - dojížd'ka do zaměstnání a škol. Obyvatelstvo [online]. Praha: Český statistický úřad, 2003 [cit. 8. 4. 2013]. ISBN 80-250-0559-3. Dostupné z:

[http://www.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/a22e5eb40c7af462c12576db0052b50a/\\$FILE/e-4129-03.pdf](http://www.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/a22e5eb40c7af462c12576db0052b50a/$FILE/e-4129-03.pdf)

9 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1	Socio-demografický atlas SO ORP Litomyšl (volná)
Příloha 2	Potvrzení o spolupráci s Městským úřadem Litomyšl (vázaná)

Příloha 2

Lenka Vodehnalová
Morašice č.p. 142
569 51 Morašice u Litomyšle

MĚSTSKÝ ÚŘAD LITOMYŠL
odbor výstavby a územního plánování

NAŠE SP.ZN.: SZ MěÚ Litomyšl 13374/2013
NAŠE Č.J.: MěÚ Litomyšl 13375/2013
VYŘIZUJE: Ing. Monika Veselá
TELEFON: +420 461 653 348
E-MAIL: monika.vesela@litomysl.cz
DATUM: 6.5.2013

Potvrzení

Odbor výstavby a územního plánování Městského úřadu Litomyšl, jako úřad územního plánování příslušný podle § 5 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen "stavební zákon") potvrzuje, že slečna Lenka Vodehnalová konzultovala průběžně svou bakalářskou práci „*Návrh socio - demografického atlasu správního obvodu ORP Litomyšl*“ s úřadem územního plánování a že její práce bude využita při úplné aktualizaci územně analytických podkladů ORP Litomyšl v roce 2014.

Ing. Josef Filipi
vedoucí odboru výstavby
a územního plánování

